

Sygn. akt I C 701/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Eliza Nowicka - Skowrońska

Protokolant: protokolant sądowy stażysta Karolina Konopka

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2020 roku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) z siedzibą w W.

przeciwko E. B. i P. B.

o zapłatę

I. umarza postępowanie co do kwoty 14.400 (czternaście tysięcy czterysta) złotych;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od (...) Bank (...) z siedzibą w W. na rzecz E. B. i P. B. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazuje pobrać od (...) Bank (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego (...) kwotę 4.914 (cztery tysiące dziewięćset czternaście) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od których pozwani zostali zwolnieni.

SSO Eliza Nowicka - Skowrońska

Sygn. akt I C 701/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 marca 2018 roku, wniesionym w postępowaniu nakazowym, powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (dalej: (...)) wniósł o zasądzenie od pozwanych E. B. i P. B. solidarnie kwoty 145.725,01 zł wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, aktualnie wynoszącej 10% w stosunku rocznym, jednakże nie większej niż wysokość ustawowych odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 131.020,37 zł począwszy od 17 marca 2018 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu (pozew k. 5-9v).

W uzasadnieniu powód wskazał, że strony w dniu 18 maja 2007 roku zawarły umowę kredytu. Pozwani nie wywiązywali się jednak z obowiązku spłaty rat, wobec czego powód w dniu 12 lipca 2017 roku skierował do pozwanych wezwanie do spłaty kwoty zadłużenia. Wezwanie powróciło do powoda z adnotacją o niepodjęciu przesyłki w terminie w dniu 31 lipca 2017 roku. Powód podniósł, że w zakreślonym terminie pozwani nie dokonali spłaty zadłużenia.

W dniu 24 maja 2018 roku wydano nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu (nakaz k. 27).

W dniu 7 lipca 2018 roku (data stempla) pozwani E. B. i P. B. wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, domagając się oddalenia powództwa (zarzuty k. 36-39).

W uzasadnieniu pozwani podnieśli, że wypowiedzenie umowy kredytu przez powoda było bezskuteczne, bowiem powód nie doręczył pozwanym wymaganych umową kredytu dwóch przypomnień o niedokonaniu spłaty w dwóch kolejnych okresach rozliczeniowych. Zakwestionowali także upoważnienie dla osoby, która podpisała wypowiedzenie umowy. Wskazali również, że umowa kredytu była nieważna wobec licznych klauzul abuzywnych.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2019 roku Sąd uchylił wydany w sprawie nakaz zapłaty (postanowienie k. 242).

Na rozprawie w dniu 3 grudnia 2020 roku powód cofnął powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 14.400 zł w zakresie odsetek umownych od dnia 1 marca 2013 roku do dnia 16 marca 2018 roku (protokół rozprawy k. 405-406, pismo k. 411-412).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 maja 2007 roku pozwani E. B. i P. B. zawarli z powodem (...) Bankiem (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. umowę kredytu konsolidacyjnego.

Kwotę kredytu strony ustaliły na 183.652,88 zł. W dniu zawarcia umowy stawka referencyjna WIBOR wynosiła 4,44%, marża 1,85 p.p., a oprocentowanie kredytu 6,29% w stosunku rocznym. Bank zobowiązał się do powiadamiania kredytobiorców w formie pisemnej o każdej zmianie oprocentowania, wraz ze wskazaniem daty, od której zmiana obowiązuje, podobnie jak o zmianach prowizji i opłat. W umowie zastrzeżono również, iż bank ma prawo wypowiedzieć umowę kredytu m.in. w przypadku, gdy kredytobiorca nie zapłaci w terminie określonym w umowie dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez bank w wysłanych do kredytobiorców i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach. O wypowiedzeniu umowy bank miał obowiązek zawiadomić kredytobiorcę listem poleconym ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, wyznaczając termin do spłaty zadłużenia. Wypowiedzenie mogło być uznane za skuteczne także w razie jego niepodjęcia przez kredytobiorcę, o ile wysłano je na nazwisko i adres ostatnio wskazane w banku. Istniała również możliwość wypowiedzenia umowy przez bank w razie powzięcia przez niego wątpliwości co do zdolności kredytobiorców do spłaty zadłużenia. Wysokość oprocentowania bank ustalał na podstawie stóp procentowych NBP (umowa kredytu z załącznikami k. 13-17v, wniosek o udzielenie kredytu k. 248-255, informacja o podstawowych stopach procentowych NBP k. 299, 302-303v, uchwały zarządu banku k. 226-227, komunikat k. 300-301v).

Strony zawarły aneks do umowy, na mocy którego zawieszono obowiązek spłaty rat w okresie od 1 czerwca do 1 listopada 2011 roku. Pozwani mieli trudności ze spłatą zobowiązania, wobec czego skierowano do pozwanych pismo zawierające wezwanie do zapłaty zadłużenia w kwocie 4.515,59 zł w terminie 7 dni od podjęcia wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu. Wezwania doręczono pozwanym w dniu 3 lipca 2013 roku. Pozwani złożyli wówczas wniosek o restrukturyzację kredytu, w wyniku którego strony zawarły kolejny aneks do umowy, na mocy którego m.in. wydłużono datę spłaty kredytu, ustalono, że w okresie od sierpnia 2013 roku do lipca 2014 roku pozwani będą spłacać raty po 800 zł miesięcznie. Bez zmiany pozostały zapisy dotyczące procedury i warunków wypowiedzenia umowy. Wobec dalszych trudności pozwanych w spłacie, skierowano do nich wezwanie do zapłaty zaległej kwoty 4.423,31 zł w terminie 7 dni od podjęcia wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu. Wezwania doręczono pozwanym w dniu 24 października 2014 roku. Pozwani złożyli więc kolejny wniosek o restrukturyzację, w wyniku którego strony zawarły kolejny aneks do umowy, na mocy którego m.in. ustalono, że w okresie od listopada 2014 roku do października 2015 roku pozwani będą spłacać raty po 800 zł miesięcznie. Bez zmiany pozostały zapisy dotyczące procedury i warunków wypowiedzenia umowy (aneks nr (...) k. 274-247v, wezwania z zpo k. 275-278v, wniosek o restrukturyzację k. 279-281, aneks nr (...) k. 282-282v, wezwania z zpo k. 283-286v, wniosek o restrukturyzację k. 287-288, aneks nr (...) k. 289-289v, harmonogram spłat k. 290-292).

W lutym 2017 roku powód sporządził adresowane do obojga pozwanych wspólne pismo, zawierające informację o wysokości rat, prosząc o niezwłoczne uregulowanie niedopłaty w kwocie 12.089,10 zł. Pismo nie zawierało informacji o możliwości wypowiedzenia kredytu. W kwietniu 2017 powód skierował do każdego pozwanych kolejną informację, informując o niedopłacie w kwocie 13.680,94 zł. Pozwaną poinformowano wówczas o możliwości wpisania jej do BIK w razie nieuiszczenia tej kwoty, nie wskazując jednak żadnego terminu na dokonanie spłaty. Pozwanemu zakreślono termin 14 dni na dokonanie spłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu w razie niedotrzymania warunków określonych w umowie (informacja bez zpo i potwierdzenia nadania k. 214, informacja bez zpo i potwierdzenia nadania k. 293-294).

Wobec dalszego braku wymaganych harmonogramem spłat, pismem datowanym na dzień 4 maja 2017 roku powód wypowiedział każdemu z pozwanych umowę kredytu i wezwał do jednorazowej spłaty pozostałego zadłużenia. Wypowiedzenie podpisali upoważnieni do tego pracownicy powoda. Wypowiedzenie doręczono E. B. w dniu 1 lipca 2017 roku. Wcześniej korespondencji pozwana nie podjęła, wypowiedzenia nie odebrał również pozwany, mimo skierowania korespondencji na adres wskazany w umowie kredytu. Po dokonaniu wypowiedzenia, bank skierował wyłącznie do pozwanego P. B. ponowne wezwanie do zapłaty wobec wypowiedzenia umowy. W dniu 31 maja 2017 roku pozwani zawnieśli o możliwość restrukturyzacji, w odpowiedzi bank poinformował o takiej możliwości i wyznaczył warunek w postaci wykazania dodatkowego źródła dochodu bądź dołączenia do kredytu kolejnej osoby, której wiek w dniu zakończenia spłaty nie przekroczy 75 lat (wypowiedzenie umowy k. 18-19, zpo k. 20, wezwanie k. 20a, koperty k. 21-23, pełnomocnictwa k. 246-247, historia operacji na rachunku k. 261-273, wniosek o restrukturyzację z odpowiedzią k. 295-298v).

Pozwani nadal spłacają zadłużenie wynikające z umowy w ratach po 800 zł miesięcznie. W dniu 8 marca 2020 roku powód wyliczył zadłużenie pozwanych na kwotę 155.766,88 zł (zestawienie operacji na rachunku k. 351-357v, potwierdzenia wpłat k. 358-371, informacja z zestawieniem spłat k. 381-389, uchwała zarządu k. 390-390v, komunikat k. 391-394).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego, zgromadzonego w aktach sprawy niniejszej, w tym w szczególności na podstawie umowy kredytu z aneksami i korespondencji stron. Autentyczność i wiarygodność tych dokumentów nie była przez strony kwestionowana. Podstawą ustalenia stanu faktycznego były także okoliczności uznane przez Sąd za bezsporne, bowiem albo zostały przez strony wprost przyznane, bądź też nie zostały zaprzeczone, co zostało przez Sąd ocenione na zasadzie art. 230 k.p.c. Jednocześnie Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanych w charakterze strony uznając, że wszelkie okoliczności sporne w niniejszej sprawie zostały dostatecznie wyjaśnione, a materiał dowodowy jest wystarczający dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd pominął również kopie dokumentów, które zostały do akt sprawy złożone także w oryginałach lub jako kopie poświadczone za zgodność z oryginałem.

Sąd zważył, co następuje:

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy co do tego, że strony zawarły umowę kredytu konsumpcyjnego i kwota kredytu ostatecznie nie została przez pozwanych w całości spłacona, nie były między stronami sporne. Sporna była okoliczność, czy umowa kredytu została przez powoda skutecznie wypowiedziana, w szczególności czy zachowano przewidzianą w umowie procedurę, polegającą na skierowaniu do kredytobiorcy dwukrotnego przypomnienia o spłacie dwóch kolejnych rat, poprzedzającego wypowiedzenie umowy. Zajęcie stanowiska w powyższych kwestiach pozwoliło Sądowi rozstrzygnąć, czy powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 69 ust. 1 prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Ustęp 2 tego przepisu wymienia elementy, które umowa kredytu powinna określać. Przyjmuje się, iż katalog elementów zawartych w ust. 2 ma charakter otwarty i dotyczy minimalnych wymogów ustawowych, jakie umowa kredytu powinna określać.

Bezspornie w rozpoznawanej sprawie strony łączyła umowa kredytu, który nie został w całości przez pozwanych spłacony. Wobec uchybienia terminowi zapłaty zobowiązania, bank postanowił wypowiedzieć pozwany umowę.

Strony umowy kredytu bankowego mogą w granicach ustawowych uregulować kwestię zmian umowy i jej wypowiedzenia w sposób najlepiej odpowiadający ich potrzebom i funkcjonalności kredytu. W rozpoznawanej sprawie strony zawarły umowę kredytu w dniu 18 maja 2007 roku. Kwestię wypowiedzenia umowy kredytu regulował wówczas przepis art. 75 PrBank (Dz.U. 2004 Nr 91, poz. 870 zm.), a strony mogły kwestię wypowiedzenia pozostawić obowiązującym przepisom lub też ustalić odpowiednio łagodniejsze bądź surowsze warunki rozwiązania stosunku prawnego. Podstawą uprawnienia do wypowiedzenia umowy może być ustawa lub umowa. Uważa się, że w umowie kredytu można wskazać okoliczności, których wystąpienie będzie uprawniało bank do wypowiedzenia umowy (...), lecz muszą one mieścić w przesłankach wypowiedzenia umowy określonych w art. 75 ust. 1 PrBank (Prawo bankowe, Art. 75 SPP T. 8 red. Panowicz-Lipska 2011, wyd. 2).

W konsekwencji w umowie określono, że wypowiedzenie kredytu przez bank możliwe jest m.in. w przypadku, gdy kredytobiorca nie zapłaci w terminie określonym w umowie dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez bank w wysłanych do kredytobiorców i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach. O wypowiedzeniu umowy bank miał obowiązek zawiadomić kredytobiorcę listem poleconym ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, wyznaczając termin do spłaty zadłużenia. Wypowiedzenie mogło być uznane za skuteczne także w razie jego niepodjęcia przez kredytobiorcę, o ile wysłano je na nazwisko i adres ostatnio wskazane w banku.

Zgodnie z wyrażoną w art. 6 k.c. zasadą rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym powód nie wykazał, że przed wypowiedzeniem umowy kredytu skierował do każdego z pozwanych kredytobiorców przewidziane umową dwukrotne przypomnienie o konieczności spłaty rat. Zawiadomienie, które sporządzono w kwietniu 2017 roku i zaadresowano do E. B. zawiera informację o możliwości umieszczenia jej danych w Rejestrze Bankowym, nie zawarto w nim jednak wezwania do zapłaty ani nie wyznaczono terminu na jej dokonanie. Pismo wyznaczające termin na spłatę zadłużenia skierowano wyłącznie do P. B. i o ile mogłoby ono stanowić przypomnienie, o którym mowa w umowie, to nie można jednak pominąć, że był on jedynie jednym z dwóch kredytobiorców, nie można go więc uznać za skuteczne. Wcześniejsze przypomnienie skierowano zaś do obojga pozwanych w jednym piśmie, zamiast do każdego z osobna ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Istotne jest przy tym, że do żadnego z tych pism powód nie załączył dowodu doręczenia ich pozwany lub choćby dowodu nadania. Poprzednie przypomnienia dotyczyły okresu sprzed zawarcia aneksu nr (...) i nie dotyczyły dwóch kolejnych rat, poprzedzających bezpośrednio wypowiedzenie umowy z 2017 roku.

Stwierdzić zatem należy, że nie wykazał, iż w istocie skutecznie skierował do każdego z pozwanych uprzednie w stosunku do wypowiedzenia umowy kredytu dwukrotne przypomnienie o zadłużeniu. Skutkiem tego uznać należy, że – wobec braku zachowania opisanej w umowie procedury – umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana. Z tego względu roszczenie powoda nie jest wymagalne i powództwo podlegało oddaleniu.

Wbrew twierdzeniom pozwanych umowa nie zawierała klauzul abuzywnych, a wypowiedzenie podpisały osoby do tego upoważnione. Okoliczności te są jednak bez znaczenia w kontekście braku prawidłowego wypowiedzenia umowy kredytu, co wskazano powyżej.

Wobec częściowego cofnięcia przez powoda powództwa wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, Sąd na podstawie art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie kwoty 14.400 zł.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i obciążył nimi powoda wobec przegrania przez niego procesu w całości. Na koszty zasądzone od powoda na rzecz pozwanych składa się opłata za czynności pełnomocnika, wynikająca z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800). Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. Sąd obciążył powoda również obowiązkiem uiszczenia kwoty 4.914 zł, stanowiącej kwotę opłaty od zarzutów, od uiszczenia której pozwani zostali zwolnieni.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSO Eliza Nowicka-Skowrońska

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda (adres k. 417).

SSO Eliza Nowicka-Skowrońska